

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استناده از وب آوساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

مکالمه روزمره انگلیسی

کارگاه آنلاین مکالمه روزمره انگلیسی

فرآوری کانسنگ تیتانیم قره آجاج ارومیه

اکبر مهدیلو^۱   مهدی ایران نژاد^۲

۱- کارشناسی ارشد فرآوری مواد معدنی از دانشگاه صنعتی امیرکبیر

E-mail: amehdilo@yahoo.com

۲- استادیار دانشگاه صنعتی امیر کبیر

چکیده:

کانسار سنگی تیتانیم قره آجاج در ۳۶ کیلومتری شمال غربی ارومیه در استان آذربایجان غربی واقع شده است. نتایج مطالعات اکتشافی نشانگ وجود ۲۰۸ میلیون تن کانسنگ با عیار ۸/۵ درصد دی اکسید تیتانیم می باشد. مطالعات کانی شناختی نشان می دهد که کانی های عمدۀ کانسنگ را ایلمنیت، منیتیت و کانی های سیلیکاته نظیر پیروکسن، اولیوین، پلازیوکلاز و بعضی کانی های ثانویه تشکیل می دهند. کانی ایلمنیت عمدتاً به صورت دانه ای بوده ولی بعض‌ا لامل هایی از ایلمنیت نیز در داخل منیتیت دیده می شود. درجه آزادی ایلمنیت در نمونه سینه کارها و نمونه گمانه‌ها به ترتیب ۱۵۰ و ۱۰۵ میکرون می باشد.

نتایج آزمایشهای جدایش نشان می دهد که با استفاده از ترکیب مایع سنگین کلریسی (با وزن مخصوص ۴) و جداکننده مغناطیسی تر-شدت پایین، کنسانتره ایلمنیت با عیار ۴۳/۵ درصد دی اکسید تیتانیم و بازیابی ۶۱/۳ به دست می آید. با استفاده از میز لرزان، کنسانتره مرکب از ایلمنیت و منیتیت با عیار ۳۰ درصد دی اکسید تیتانیم و بازیابی بیش از ۵۰ درصد حاصل می شود. با ترکیب میز لرزان و جداکننده مغناطیسی تر-شدت پایین، کنسانتره نهایی ایلمنیت با عیار ۴۴/۵ درصد دی اکسید تیتانیم و بازیابی حدود ۴۵ درصد به دست می آید. در نهایت، ترکیب دو مرحله میز لرزان و دو مرحله جدایش مغناطیسی شدت پائین برای پر عیار سازی کانسنگ تیتانیم قره آجاج پیشنهاد می گردد.

کلمات کلیدی: کانسنگ تیتانیم، کانسار سنگی، ایلمنیت، منیتیت، تیتانومنیتیت، پر عیار سازی، جدایش ثقلی و مغناطیسی

۱- مقدمه

تیتانیم در صنعت عمدتاً به دو صورت دی اکسید تیتانیم و فلز تیتانیم مورد استفاده قرار می گیرد. حدود ۹۰ درصد تیتانیم به صورت دی اکسید آن اغلب در ساخت رنگدانه ها کاربرد دارد. ۱۰ درصد از تیتانیم نیز به صورت فلز جهت ساخت آلیاژهای مختلف استفاده می شود که مهمترین کاربرد آن در صنایع هوا-فضا است.

صرف عمدۀ تیتانیم در کشور به صورت رنگدانه سفید دی اکسید تیتانیم می باشد که در حال حاضر کلیه مصارف مورد نیاز کشور از خارج تامین می گردد. با توجه به کاهش منابع روتیل طبیعی در دنیا امروزه بخش عمده رنگدانه تیتانیم از روتیل مصنوعی حاصل از کنسانتره ایلمنیت تهیه می شود. صرف بالای دی اکسید تیتانیم در کشور سالانه منجر به هزینه های هنگفت برای واردات آن می شود. مطالعه بر روی منابع تیتانیم کشور می تواند جوابگوی بخشی از نیازهای کشور به این ماده باشد. از جمله منابع شناخته شده تیتانیم در کشور کانسار سنگی قره آغاج واقع در ۳۶ کیلومتری شمالغرب ارومیه است. مهمترین مجموعه سنگی در منطقه که باعث کانی زایی تیتان گردیده، نفوذیهای آذرین موسوم به مجموعه نفوذی مافیک - اولترامافیک قره آغاج می باشد. در مراحل اولیه اکتشاف ، پس از تهیه نقشه های مختلف زمین شناسی و توپوگرافی و تقسیم بندی کانسار به ۱۱ بلوک، ۱۱ ترانشه مجموعاً به طول ۱۵۹۰ متر بر روی تمام رخمنو های توده اولترامافیک حفر گردیده است. در مرحله بعدی ۴ سینه کار اکتشافی در چهار تا از بلوکها و دو گمانه مجموعاً با طول ۱۵۵ متر در دو مورد از بلوکها حفر شده است. محاسبات مربوط به ارزیابی ذخیره بیانگر وجود حدود ۲۰۹ میلیون تن کانسنگ تیتانیم با عیار متوسط ۸/۵ درصد TiO_2 در این کانسار می باشد. در تحقیق حاضر هدف بررسی قابلیت تهیه کنسانتره ایلمنیت از کانسار قره آغاج با عیاری در حد کنسانتره های تجاری ایلمنیت (عیار بالای ۳۵ درصد TiO_2) می باشد [۱].

۲- شناسایی نمونه

۲-۱- نمونه برداری و آماده سازی نمونه ها

برای انجام مطالعات کانه آرایی در مقیاس آزمایشگاهی، نمونه هایی از سینه کارهای اکتشافی و گمانه های موجود تهیه و پس از مطالعات اولیه کانی شناسی، اقدام به تهیه دو نمونه متوسط به شرح زیر گردید.

۱- نمونه متوسط سینه کارها (GTFS) (اختلاط نمونه چهار سینه کار به نسبت میزان ذخیره هر یک از بلوکها)

۲- نمونه گمانه ها یا نمونه عمقی (GTBHS) حاصل از اختلاط نمونه دو گمانه نمونه های متوسط تهیه شده به منظور آنالیزهای مختلف و نیز آزمایش های کانه آرایی مطابق شکل (۱) مورد آماده سازی قرار گرفتند.

۲-۲- آنالیز سرندي

نمونه ها پس از خردایش تا ابعاد زیر ۲ میلیمتر، توسط سری سرندهای استاندارد ASTM و به روش تر موردن تجزیه سرندي قرار گرفتند که نتایج به دست آمده مطابق شکل (۲) می باشد. برای نمونه های متوسط سینه کارها و گمانه ها .^۴ به ترتیب ۱۱۹۰ و ۱۴۰۰ میکرون بوده و نشانگر سخت بودن نمونه گمانه ها در مقایسه با نمونه سینه کاره است.

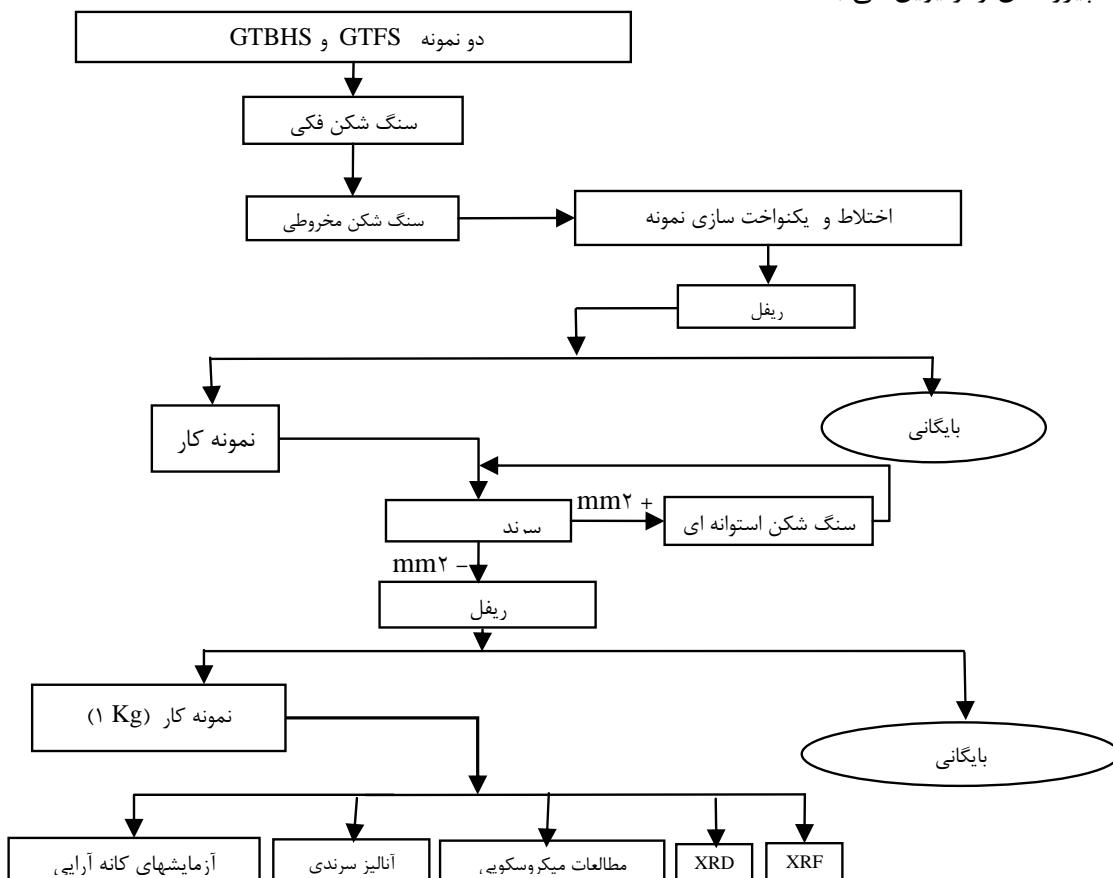

۲-۳- آنالیز شیمیاگی

آنالیز شیمیایی نمونه ها با استفاده از دستگاه XRF تعیین گردید که نتایج در جدول (۱) نشان داده شده است. نتایج به دست آمده نشانگر مطابقت عیار TiO_2 در نمونه ها با عیار تعیین شده در مرحله اکتشاف است و این تأییدی بر معرف بودن نمونه ها می باشد.

۲-۴- آنالیز مینرالوژیک

نتایج حاصل از XRD نشان داد که کانیهای با ارزش موجود در کانسنگ شامل ایلمنیت (حدود ۱۷ درصد) و منیتیت و تیتانومنیتیت (حدود ۱۶ درصد) می باشد. دیگر کانی های موجود در کانسنگ شامل پیروکسن، اولیوین، پلاژیوکلاز، آمفیبول، آپاتیت و برخی کانی های ثانویه مانند کلریت و آکتینولیت حاصل از دگرسانی پیروکسن و اولیوین می باشد.

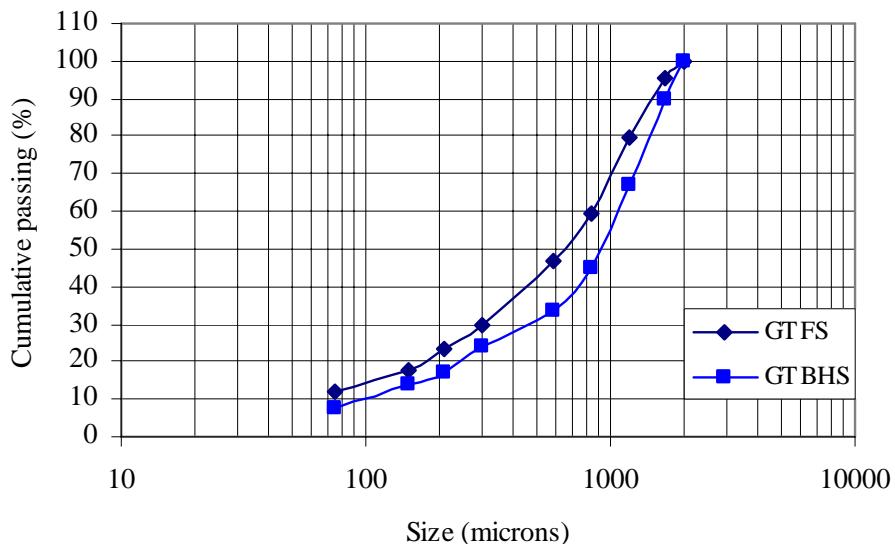

شکل ۱- مراحل مختلف آماده سازی نمونه های

جدول ۱- نتایج آنالیز شیمیایی نمونه های معرف تهیه شده

L.O.I	V ₂ O ₅	S	MnO	P ₂ O ₅	Al ₂ O ₃	CaO	TiO ₂	MgO	SiO ₂	Fe ₂ O ₃	ترکیب (%)
۰/۸۶	۰/۱۴	۰	۰/۴۱	۲/۹	۳/۱	۵/۹	۹/۰	۱۵/۰	۲۷/۴	۳۴/۴	نمونه سینه کارها
۰/۳۹	۰/۰۱	۰/۰۴	۰/۰۴	۴/۵	۵/۵	۸/۴	۷/۱	۱۲/۸	۲۸/۷	۳۰/۳	نمونه گمانه ها

شکل ۲- نتایج تجزیه سرندی نمونه های GTFS و GTBHS

۵-۲- مطالعات میکروسکوپی

الف - مقاطع نازک

براساس مطالعه ۱۹ مقطع نازک، کانیهای تشکیل دهنده کانسنگ به شرح جدول (۲) می باشد. در شکل (۳) در گیری کانی های عمدت تشکیل دهنده کانسنگ که کانه سازی عمدتاً به همراه کانی های پیروکسین و یا به عبارتی در سنگ پیروکسینیت صورت گرفته، به تصویر کشیده شده است. شکل (۳-ج) و (۳-د) نحوه در گیری کانی های تشکیل دهنده کانسنگ در بخش کانه سازی گمانه ها و بخش دیوریتی را نشان می دهند. قسمت اعظم بخش دیوریتی را پلازیوکلاز تشکیل داده و مقداری کوارتز نیز قابل مشاهده است. کانه سازی در این بخش بسیار کم و نیز بسیار ریزدانه است.

جدول ۲ : کانیهای تشکیل دهنده کانسنگ براساس نتایج حاصل از مطالعه مقاطع نازک

کانی	توصیف
پیروکسن	شامل کلینو پیروکسن و ارتوپیروکسن که کلینو پیروکسن ها عمدتا در حال دگرسانی هستند
اولیوین	مقدار آن در بخش کانه سازی بیشتر از بخش های دیوریتی است
پلازیوکلاز	قسمت اعظم بخش کم عیار کانسنگ (بخش دیوریتی) را تشکیل می دهد
آمفیبیول	از نوع هورنبلندر که در اثر دگرسانی و آبگیری کلینو پیروکسن حاصل شده است
کانی های کدر	شامل ایلمنیت و منیتیت ، به عنوان کانه که فضای بین کانیهای سیلیکاته را پر کرده اند
کانی های ثانویه	نظیر کلریت، آنتی گوریت و سرپانتین ناشی از دگرسانی کلینو پیروکسن و اولیوین
ساخیر کانی ها	شامل آپاتیت و مقدار بسیار کم کوارتز و فلدسپات

ب) مقاطع صیقلی

نتایج حاصل از مطالعه ۴۲ مقطع صیقلی نشان می دهد که کانی های اوپک موجود در نمونه، ایلمنیت و منیتیت می باشد که بصورت جداگانه و درگیر، فضای بین کانیهای سیلیکاته پیروکسن و اولیوین را اشغال نموده اند. منیتیت عمدتا به دو صورت اسفنجی و متراکم بوده و تیغه هایی از ایلمنیت اغلب در داخل بخش متراکم مشاهده می شود. آپاتیت های ریزدانه عمدتا در داخل ایلمنیت و منیتیت و یا در تماس با آنها تشکیل شده است. در نمونه های سینه کارها مقدار کانیهای سولفیدی ناچیز می باشد و با افزایش عمق مقدار آنها افزایش می یابد. ایلمنیت عمدتا به صورت دانه ای بوده و مقدار کمی از آن نیز به صورت تیغه ها و لاملهایی با ضخامت بسیار کم در داخل منیتیت قرار گرفته اند که جدایش آنها به روش های فیزیکی امکان پذیر نخواهد بود. لاملهای ایلمنیتی به هنگام تشکیل کانسار، فرست تفکیک پیدا نکرده و منجر به تشکیل تیتانومنیتیت گردیده اند. همچنین به مقدار کم تیغه های بسیار باریک هماتیت در داخل ایلمنیت مشاهده گردید. همچنین با افزایش عمق کانسار کانیهای سولفیدی پیریت، پیروتیت و کالکوپیریت نیز عمدتا در داخل کانیهای اکسیدی نظیر ایلمنیت و منیتیت به شکل ناامیخته و همرشد با آنها و یا به شکل انکلوژیونهایی در داخل آنها ظاهر می شوند (شکل ۴).

۶-۲- مطالعه با میکروسکوپ الکترونی

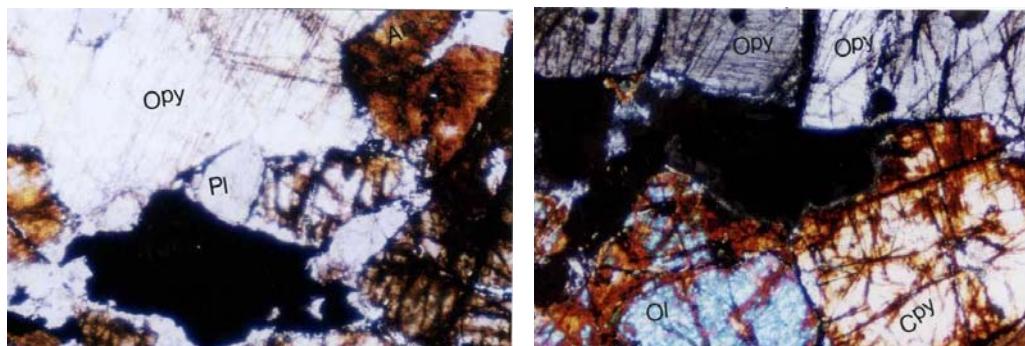
مطالعه با SEM نشان داد که در داخل ایلمنیت لکه ها و تیغه هایی روش تشکیل شده که متوسط درصد Fe_3O_4 و TiO_2 در لکه ها و تیغه های مذکور بر اساس آنالیز نقطه ای به ترتیب $32/6$ و $60/3$ درصد می باشد بر این اساس به نظر می رسد لکه ها و تیغه های مذکور ایلمنوهماستیت هستند شکل (۵). تیغه هایی از ایلمنیت با ضخامت $0/5$ تا 30 میکرون در داخل منیتیت وجود دارد که منجر به تشکیل ایلمنومنیتیت شده است. همچنین لاملهایی از اسپینل از نوع هرسینیت (FeAlO_4) در زمینه منیتیت و به شکل الوواسپینل در

زمینه ایلمنیت مشاهده می شود شکل (۶). متوسط آنالیز نقطه ای کانی ایلمنیت و منیتیت با استفاده از SEM در جدول (۳) درج شده است. وجود Ti در داخل منیتیت به صورت محلول جامد باعث تشکیل تیتانومنیتیت گردیده است. جایگزینی Mn و Mg به جای Ti در شبکه ایلمنیت، باعث کاهش درصد TiO_2 در ایلمنیت می شود.

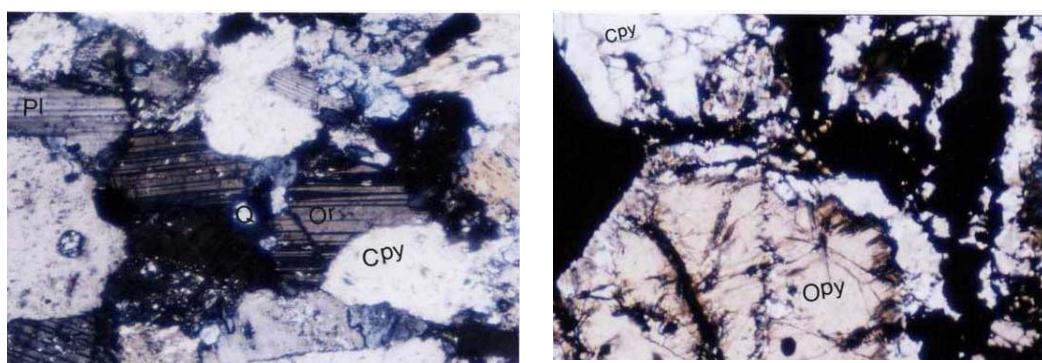
جدول ۳- نتایج آنالیز شیمیایی ایلمنیت و منیتیت با استفاده از SEM

V_2O_5	MnO	TiO_2	Al_2O_3	MgO	SiO_2	Fe_2O_3	ترکیب (%)
۰/۵۸	۱/۱۴	۴۸/۰۱	۰/۴۷	۰/۹۶	۰/۴۸	۴۸/۳۳	ایلمنیت
۱/۴۶	۰/۵۵	۱/۲۳	-	-	۱/۸۵	۹۱/۰۸	منیتیت

الف

ب

ج

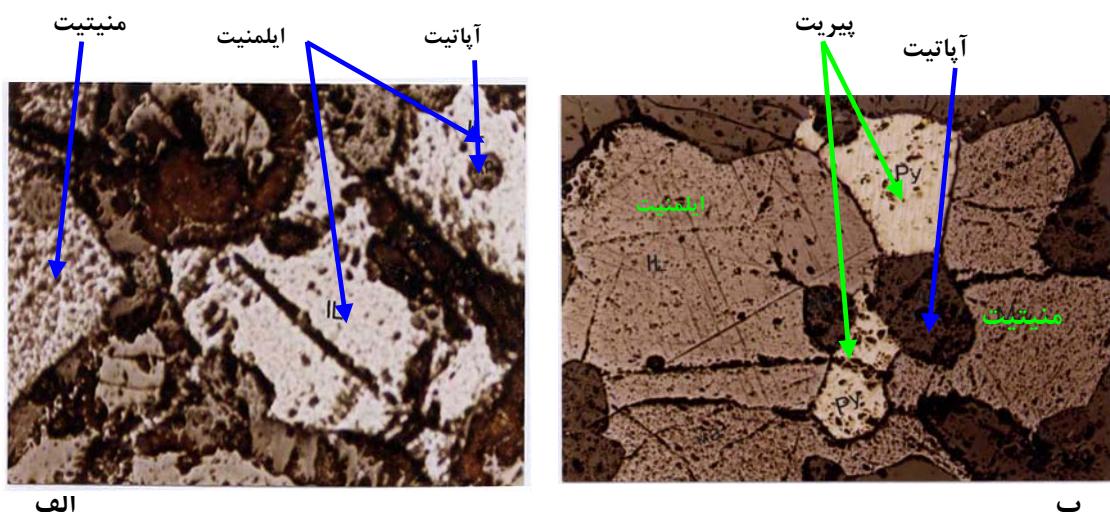
د

شکل ۳ : درگیری کانی های شفاف و اوپک در بخش کانه سازی و دیوریتی نمونه سینه کارها و نمونه گمانه ها

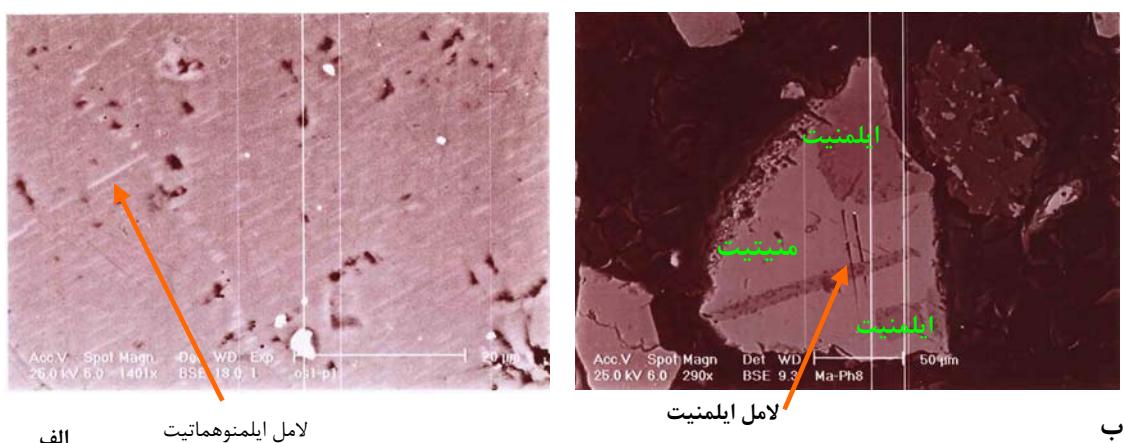

(a) مقدار پلازیوکلаз بسیار کم است. کلیواژ قائم ارتوپیروکسن ها نیز قابل مشاهده است. (b) اولیوین و کلینوپیروکسن در امتداد درزه و شکستگیها در حال دگرسانی و تبدیل شدن به اکسیدهای آهن ، آمفیبیول و کلریت هستند. (c) بخش دیوریتی عمدتا شامل پلازیوکلاز می باشد. (d) بخش کانه سازی در گمانه ها که ابعاد کانه سازی در مقایسه با نمونه سینه کارها کوچکتر است.

(ارتوپیروکسن : Opy: کلینوپیروکسن Cpy اولیوین: Ol: پلازیوکلاز: Pl)

شکل ۴ : (a) حضور کانی آپاتیت در داخل کانیهای اوپک ایلمنیت (IL) و منیتیت (Ma) (b) حضور کانیهای سولفیدی در نمونه گمانه ها (در گیری پیریت و آپاتیت با ایلمنیت و منیتیت)

شکل ۵ : (الف) لاملهای روشن در داخل ایلمنیت (ایلمنوهماتیت یا هموایلمنیت) (ب) در گیری منیتیت با ایلمنیت و یک لامل نسبتا درشت ایلمنیت در داخل منیتیت

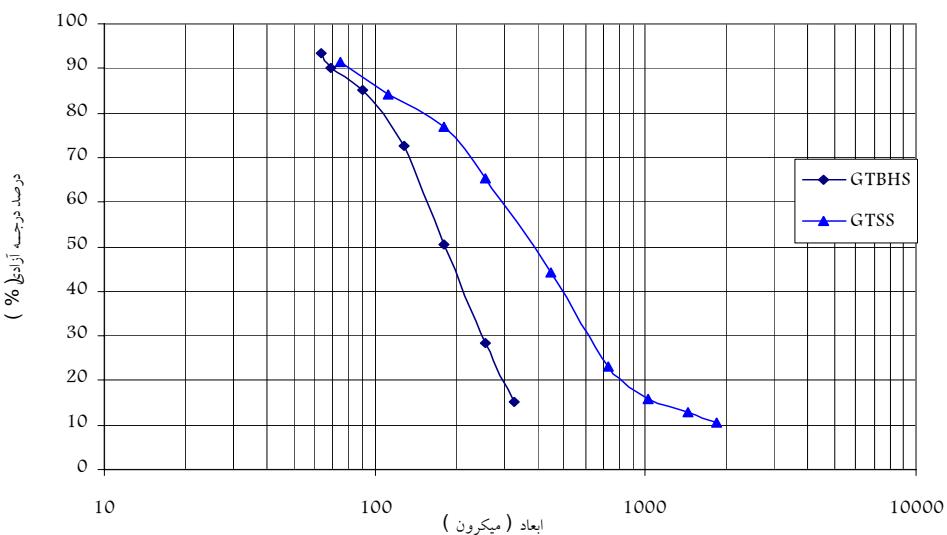

۷-۲- تعیین درجه آزادی

نتایج حاصل از تعیین درجه آزادی با استفاده از دانه شماری در شکل (۶) نشان داده شده است. که براساس آن :

الف- برای نمونه سینه کارها ۸۰ درصد ایلمنیت در ۱۵۰ میکرون و ۵۰ درصد آن در ابعاد ۳۸۰ میکرون آزاد می شود.

ب- برای نمونه گمانه ها ۸۰ درصد ایلمنیت در ۱۰۵ میکرون و ۵۰ درصد آن در ابعاد ۱۸۰ میکرون آزاد می شود.

شکل ۶ : درجه آزادی ایلمنیت بر حسب ابعاد

۳- آزمایش‌های جدايش

با توجه به خواص فیزیکی کانی ایلمنیت نظیر وزن مخصوص بالا، پارامغناطیس و خاصیت رسانایی، ترکیبی از روش‌های مختلف را می‌توان جهت جدايش آن به کار برد. به منظور تعیین شرایط بهینه خردایش جهت دستیابی به درجه آزادی (۱۵۰ میکرون)، عملیات آسیا تحت شرایط یکسان بر روی نمونه های ۱ کیلوگرمی توسط آسیاهای گلوله ای و میله ای در زمانهای مختلف انجام گرفت که در نهایت شرایط بهینه به شرح زیر تعیین گردید:

آسیا میله ای با ۶۵ درصد جامد و زمان خردایش ۱۲ دقیقه که آنالیز سرندي و شیمیابی محصول آسیا تحت این شرایط نشان داد که با حذف ذرات زیر ۳۰ میکرون تنها $\frac{5}{4}$ درصد از TiO_4 تلف خواهد شد.

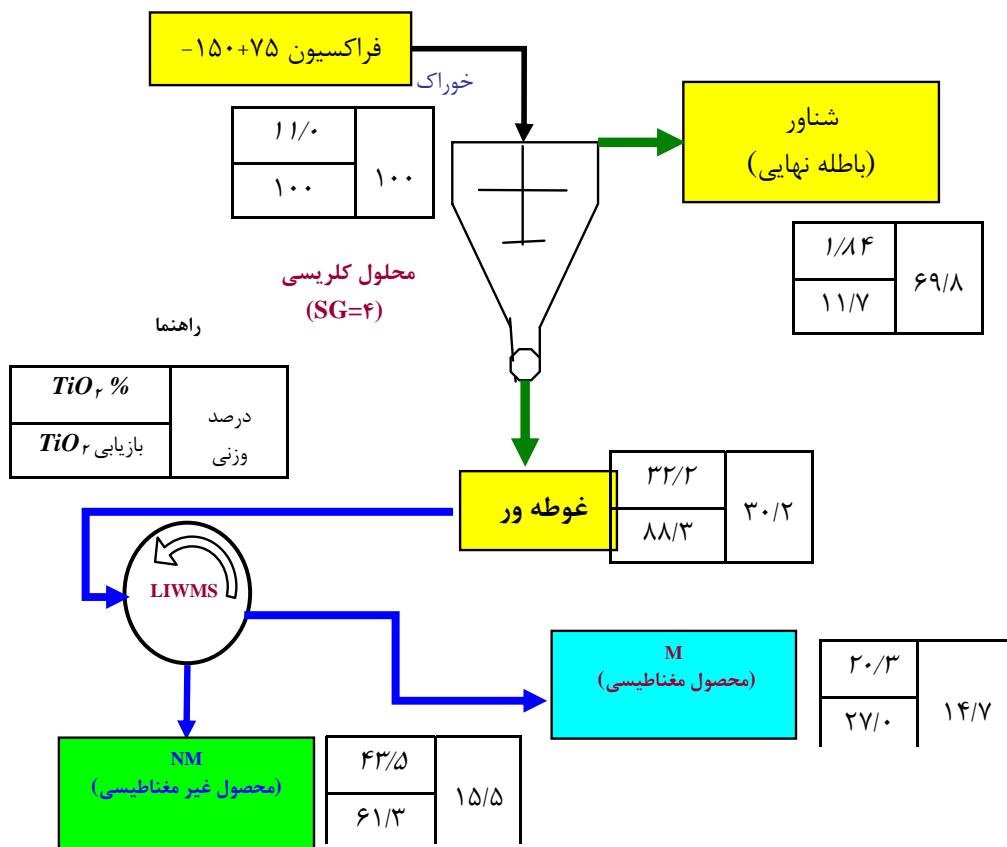

پس از بهینه سازی شرایط آزمایش برای هر یک از روش‌های جدایش ثقلی و مغناطیسی اقدام به انجام آزمایش‌های ترکیبی گردید. در آزمایش‌های جدایش ترکیبی از روش‌های مختلف مورد آزمایش قرار گرفت که از جمله مهمترین آنها عبارتند از :

- ترکیب میز لرزان - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)
  - ترکیب مایع سنگین - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)
  - ترکیب جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS) - جداکننده مغناطیسی تر شدت بالا (HIWMS)
  - ترکیب جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS) - میز لرزان
  - ترکیب مارپیچ همفری - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)
  - ترکیب مارپیچ همفری - میز لرزان - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)
- از بین ترکیبات فوق بهترین نتایج با استفاده از دو ترکیب اول به دست آمد که در ادامه به تفصیل شرح داده می‌شوند

۱-۳- ترکیب مایع سنگین - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)

مراحل و نتایج حاصل از جدایش بطور شماتیک در شکل (۷) نشان داده شده است. این آزمایش با استفاده از محلول کلریسی با وزن مخصوص $\text{SG} = 4$ ، پس از حذف مواد کوچکتر از ۷۵ میکرون بر روی فراکسیون ۱۵۰+۷۵ انجام گردید. در مرحله اول یک کنسانتره ترکیبی شامل ایلمنیت، منیتیت و تیتانومنیتیت با عیار ۳۲/۲ TiO_2 به عنوان بخش غوطه ور حاصل گردید. با انجام جدایش مغناطیسی تر شدت پائین بر روی بخش غوطه ور کنسانتره ایلمنیت (بخش غیرمغناطیسی) با عیار $43/5 \text{ TiO}_2$ درصد $61/3$ بازیابی به دست آمد. در این آزمایش بخش شناور مایع سنگین با $1/84$ درصد TiO_2 و $69/8$ درصد وزنی خوراک، باطله نهایی است که اتلاف بازیابی در آن تنها $11/7$ درصد می‌باشد.

شکل ۷ : جدایش توسط ترکیب مایع سنگین - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)

۲-۳- آزمایش‌های ترکیب میز لرزان - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS)
 مراحل و نتایج آزمایش بطور شماتیک در شکل (۸) نشان داده شده است. پس از خردایش نمونه متواتر سینه کارها مطابق شرایطی که قبل اشاره گردید، کانستگ وارد میز لرزان مرحله اول گردید. محصول میانی میز مرحله اول (M1) مجدداً توسط میز مرحله دوم مورد جدایش قرار گرفت. کنسانتره حاصل از اختلاط دو کنسانتره (C3) به عنوان خوارک وارد جداکننده مغناطیسی شدت پائین اریز (Eriez) گردید. در نتیجه جدایش مغناطیسی کنسانتره ایلمنیت (بخش غیر مغناطیسی NMP1) با عیار ۴۵/۲ درصد TiO_2 و بازیابی ۳۹/۱ درصد به دست آمد. بخش مغناطیسی (MP1) به منظور آزادسازی ایلمنیت های درگیر با منیتیت

توسط آسیای گلوله ای تا ابعاد ۷۵ میکرون ($d_{\text{h}} = 75 \mu\text{m}$) خردایش مجدد گردید. با انجام جدایش مغناطیسی بر روی محصول آسیای گلوله ای کنسانتره دوم ایلمینیت (NMP2) با عیار ۴۰/۵ درصد TiO_2 و بازیابی ۵/۳ درصد به دست آمد. با اختلاط دو کنسانتره NMP2 و NMP1 کنسانتره نهایی ایلمینیت (C) حاصل گردید که عیار و بازیابی TiO_2 در آن به ترتیب ۴۴/۵ و ۴۴/۴ درصد می باشد. محصول میانی میز مرحله دوم (M2) از نظر عیار TiO_2 مشابه خوارک اولیه (F) بوده و در نتیجه در عملیات پیوسته می توان آن را به عنوان باردرگردش وارد مدار (میز مرحله اول) نمود. باطله نهایی (T) این آزمایش ترکیب باطله های میزهای مرحله اول و دوم می باشد که با ۳/۱۹ درصد TiO_2 دارای ۱۳/۵ درصد اتلاف بازیابی است. پس از جدایش مغناطیسی مرحله دوم، کنسانتره تیتانومنیتیت (MP2) به دست آمد که می توان از آن برای بازیابی محصول جانبی V_2O_5 استفاده نمود.

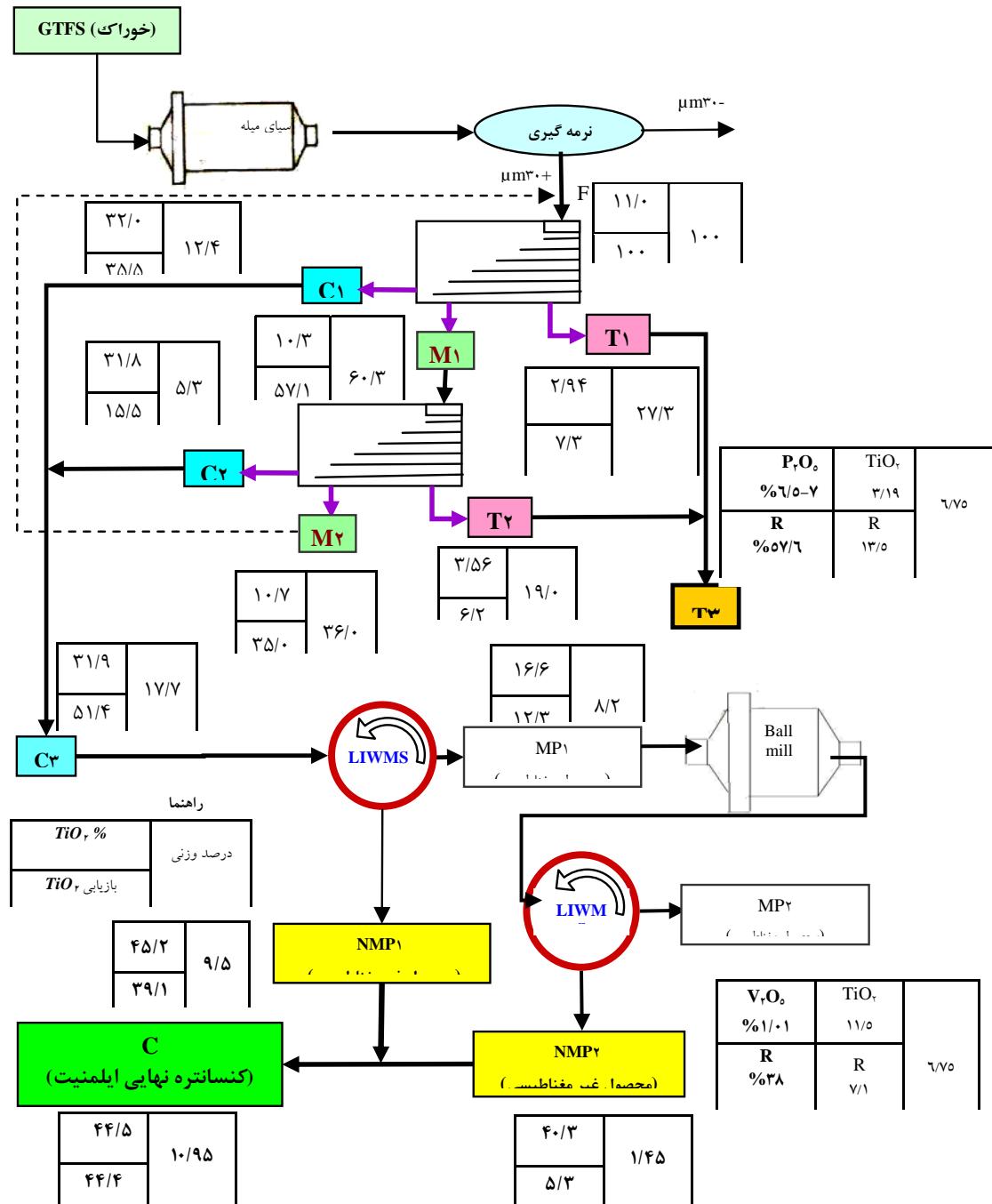
۳-۳- آزمایش ترکیب میز لرزان-LIWMS بر روی نمونه متوسط کل (ترکیب نمونه ها)

پس از بهینه سازی ترکیب میز و جداکننده مغناطیسی آزمایشهایی بر روی نمونه GTBHS انجام گرفت که نتایج نسبتاً خوبی حاصل شد. سپس با این ترکیب نمونه متوسط کانسار (مخلوط نمونه های GTFS و GTBHS به نسبت ۱:۱) مورد جدایش واقع شد که نتایج بدست آمده با نتایج مربوط به نمونه متوسط سینه کارها قابل مقایسه می باشد. مراحل آزمایش و نتایج حاصل در شکل (۹) نشان داده شده است.

۴- نتیجه گیری

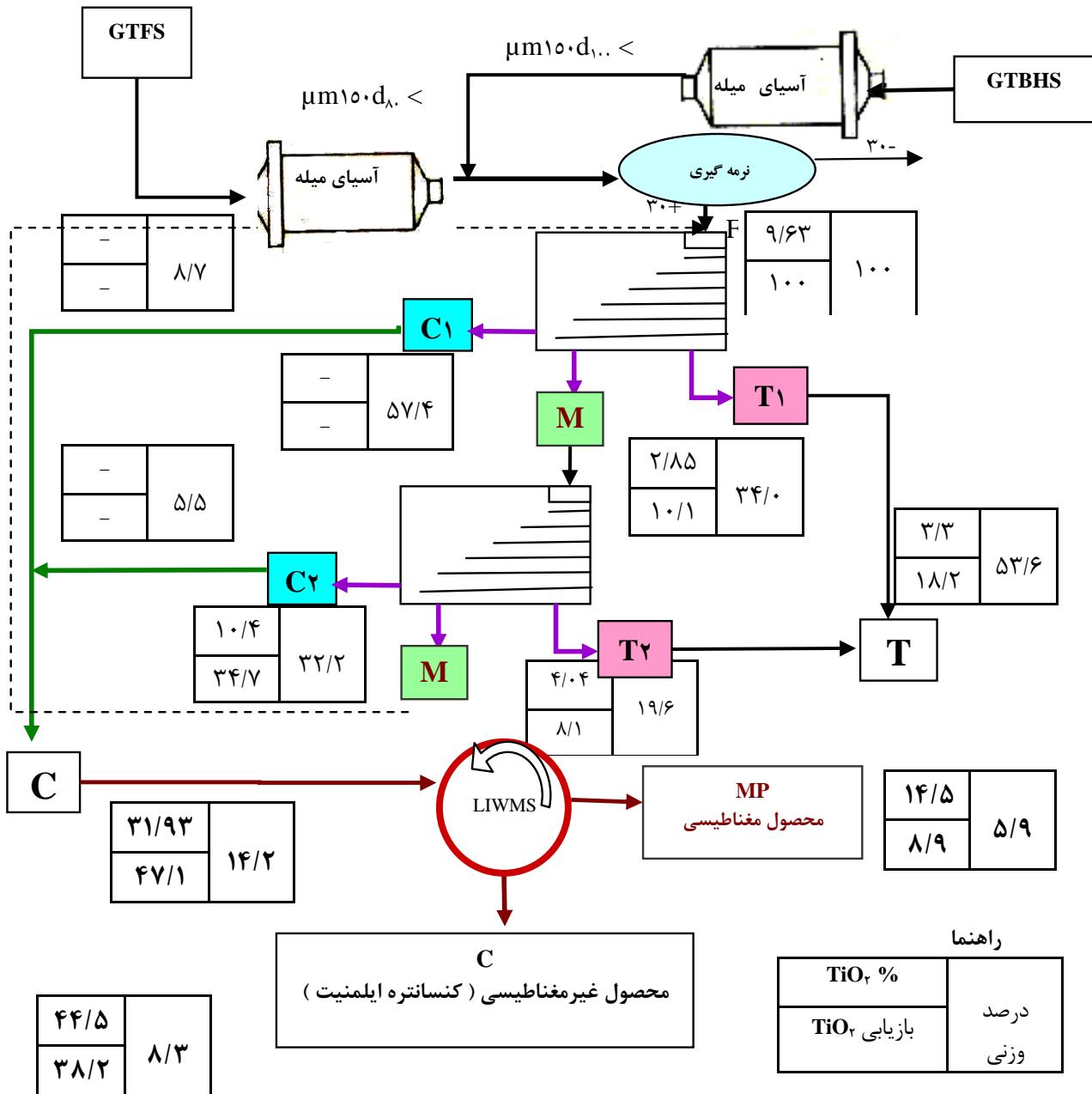
کانسار سنگی قره آجاج با عیار متوسط ۸/۵ درصد TiO_2 و ذخیره ای در حدود ۲۰۹ میلیون تن پتانسیل مناسبی برای استحصال تیتانیم در کشور محسوب می شود. کانی های بالارزش که به عنوان محصولات اصلی مورد بازیابی قرار می گیرند، ایلمینیت و تیتانومنیتیت می باشد. مینیتیت، پنتاکسید وانادیم و آپاتیت می توانند به عنوان محصولات جانبی فرایند محسوب شوند. با استفاده از فرآیندهای شیمیایی می توان V_2O_5 را از محصول تیتانومنیتیت استحصال نمود. آپاتیت (P_2O_5) در بخش باطله واحد جدایش ثقلی تمرکز دارد که بازیابی آن با استفاده از روش فلوتاسیون امکانپذیر می باشد.

از بین ترکیبات مختلف مورد استفاده جهت پر عیار سازی کانسنگ، با در نظر گرفتن مسایل فنی و اقتصادی مناسبترین کنسانتره ایلمینیت با استفاده از ترکیب میز لرزان و جداکننده مغناطیسی شدت پائین حاصل می شود. عیار کنسانتره بدست آمده با این روش ۴۴/۵ درصد TiO_2 با بازیابی بالای ۴۵ درصد می باشد. براساس آزمایشهای مختلف انجام گرفته، پس از خردایش کانسنگ تا ابعاد زیر ۲۰۰ میکرون، ترکیب دو مرحله میز لرزان و دو مرحله جدایش مغناطیسی تر شدت پائین (با قرار دادن یک مرحله خردایش مجدد مابین آنها) جهت پر عیار سازی کانسنگ تیتانیم قره آجاج پیشنهاد می شود.

شکل ۸ : جدایش توسط ترکیب میز لرزان - جداکننده مغناطیسی تر شدت پائین (LIWMS) با هدف

افرایش بازیابی

شکل ۹: شماتیکی از جدایش نمونه متوسط کل توسط ترکیب میز لرزان - جداکننده مغناطیسی ترشیدت پائین (LIWMS)

۶- منابع و مراجع

- [۱] مهدیلو، اکبر؛ (۱۳۸۲)؛ " مطالعات کانه آرایی کانسنگ تیتانیم قره آغاج به روش‌های فیزیکی "؛ پایان نامه کارشناسی ارشد؛ دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران).
- [۲] Chernet, T., ۱۹۹۹. Mineralogical and textural Constraints on mineral processing of the koivusaarenneva ilmenite ore, western Finland. International Journal of mineral processing, ۵۷, ۵۳-۱۶۰.
- [۳] Chernet, T., ۱۹۹۹. Applied mineralogical studies on australian sand ilmenite concentrate with special reference to its behavior in the sulphate process. Minerals Engineering, ۱۲ (۵), ۴۸۵-۴۹۵.
- [۴] Gonzalez, L.M. and Forssberg, K.S.E., ۲۰۰۱. Utilization of a vanadium – containing titanomagnetite: possibilities of a beneficiation – based approach. Mineral Processing and Extractive Metallurgy, ۱۱۰, ۷۳-۷۷.
- [۵] Gramatikopoulos, T. , Mcken, A. and Hamilton, C., ۲۰۰۲. Vanadium-bearing magnetite and ilmenite mineralization and beneficiation from the Sinarsuk V-Ti project ,West Greenland. CIM Bulletin, ۹۵ (۱۰۶), ۸۷-۹۰.
- [۶] Irannajad, M., ۱۹۹۰. Pilot plant flowsheet development of Kahnood titanium bearing ore deposit. Report of investigation, Amir Kabir University of Technology, Tehran, Iran.
- [۷] Kärkkäinen, N. and Appelqvist, H., ۱۹۹۹. Genesis of a low-grade apatite – ilmenite–magnetite deposit in the Kauhajarvi gabbro , Western Finland . Mineralium Deposita, ۳۴, ۷۵۴-۷۶۹ .
- [۸] Nantel, S., ۲۰۰۱. The Sept – iles project – A new apatite / ilmenite producer . CIM Bulletin, ۱۰۴۹, ۵۹-۶۳.
- [۹] Panov, S.P. , Metson, J.B. and Batchelor, J.J, ۲۰۰۰. Beneficiation of Newzealand ilmeno–magnetites . In: The Aus IMM Proceedings , No. ۱
- [۱۰] Petruk, W., ۲۰۰۰. Applied Mineralogy in the Mining Industry, Elsevier pub.
- [۱۱] Watson, J. L. and Low, H. F., ۱۹۸۲. The Role of Titanomagnetite in Gravity Separation of New Zealand Ironsands . The Metallurgical Society of AIME ; PP. ۱۳۵-۱۴۹ .
- [۱۲] Weiss, N.L. (ed), ۱۹۸۵. SME Mineral Processing Handbook, Vol. ۲ . SME-AIME; pp. ۲۷-۱۴:۲۷-۱۷.
- [۱۳] Zussman, J.(Editor), ۱۹۷۱. Physical Methods in Determinative Mineralogy, Academic Press (AP).

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی
خبرنامه

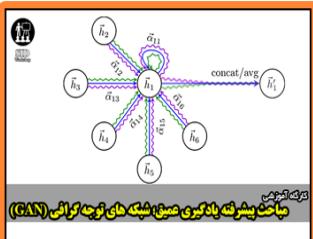

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

مکالمه روزمره انگلیسی

کارگاه آنلاین مکالمه روزمره انگلیسی